

Ett gammalt "källarråd".

Med den nya tiden har också försiggått en märklig förändring i hufvudstadens källare och värdshuslif. I midten af förra seklet och ända in på sjuttioalet funnos ännu kvar dessa enkla, trefliga stamhall, med granrisade golf, röda jalousier och å disken karotter med små läckra gaffelbitar, som jämte en liten svensk pärla smakade så innerligt bra förmiddagsdags vid tiotiden. Och i högsätet bakom disken satt det gemytliga, hemvarma »källarrådet», som alla kände och som kände alla, som ständigt var vid godt kumör och späckad med on dits för dagen. Hvem af oss äldre minnes ej ännu från sjuttioalet »Drufvan» vid Vesterlånggatan, »Tre remmare» vid Regeringsgatan med sin »skrubb n:r 4» och »Hörnan» vid Jakobstorg! Ack, det är minnen blott, visst icke sorgsna, endast vemodiga. Vår nya tid blir allt fattigare på typer. Såväl själfva de gamla stilfulla »kro-

garne» med sina druf- och lagerkransade svängande bleckskyltar, som ock de gamla skinande källarmästaretyperna försvinna alltmer. Nu ha vi fått en massa guldkrogar, rikt smyckade med speglar i alla vrår; en högförnäm stab af uppappare, hvilka bedöma publiken efter frikostigheten, och de enkla trefliga källarmästarna ha förbytt i förnäma »direktörer», hvilka endast uppenbara sig på sitt mahognybonade kontor. Ja, nog är vår nya tid och vårt nya sekel elegant, fint och förnämt och nog är det tillräckligt *dyrt* — men roligare var det förr i världen!

En af de sista typerna af gamla tidens »källarråd» — jag tror nästan att ingen sådan finns kvar den dag som är — var den jovialiske källarmästaren C. W. Brandström å Söder. I början af sjuttioalet fanns ännu den sekelgamla »Björngårdskällaren» kvar, hvilken låg i hörnet af Björngårdsgatan och S:t Paulsgatan, ett rödmåladt trähus med hvita fönsterkarmar och luckor och innanför fönstren de sedvanliga röda jalusierna. Det hela påminde om en stads-källare i någon af våra minsta småstäder. Inne i »Björngården», som källaren kallades, rådde hela dagen lif, från tidigt på morgonen till senan kväll, och där var en publik, som sannerligen icke »gick af för hackor». Därinne hade storborgarne på Söder sitt tillhåll och det var gubbar med gladt humör, goda »fall» och tjocka plånböcker, bägge bröderna Bjurholm, bryggaren Neumüller, tunnbindaremästaren Lundberg

och många fler — hvilka nu äro skuggor blott och tysta för alltid — nej för katten! den *ene* af bröderna Bjurholm lefver än och kan vittna att den tiden fördes ett muntert lif på gamla »Björngården», och de låga taken rungade vid de muntra skratten och de högljudda och mustiga skämten. Den icke minst muntra var det skinnande »källarrådet» själf, där han trippade från bord till bord och slog sig ned än här och än där, samt klingade och skålade med »samtliga kärälskliga bröder». Förtäringen var på denna tid särdeles enkel. Få förmiddagen inskränkte den sig vanligen till ett par s. k. stenborgare, som Brandström pånyttfödt från den gustavianska tiden och som lefvat ett svagt lif ända tills nu, då whiskyroggen utträngt alla andra drycker. Dessutom förekom ibland på »Björngården» ett ganska vildt portvinsdrickande och då kunde det gå hett till. Det var vid ett sådant tillfälle som bryggar Neumüller själf körde hem sin kusk till sitt landställe som låg ute i Brännkyrka. Förhållandet var att Neumüller kom som vanligt till »Björngården» åkande i sitt täckta ekipage, när regnet stod, som man säger, som »spön i backen». Där inne voro gubbarna samlade och portvinet började flöda, tiden gick och stämningen blef allt gladare. Utanför strömmade regnet. Ändtligen fann Neumüller tiden vara inne att »köra åt landet», hvarför han tog afsked af laget och gick. Jo bevars, vagn och hästar stodo där helt beskedligt och dröpo af

regnvatten — men någon kusk syntes icke till. — »Nå — tänkte Neumüller — mein knabe du vara på krogen und supe dich ful — du schall få trafve till landet — det schall gøre dich godt!» och därmed klättrade Neumüller upp och körde i väg, svärjande öfver kusken. Framkommen till landstället, öppnades kupédörren inifrån och ut kröp — *kusken*, tackande sin husbonde för god skjuts. Han hade sofvit som ett godt barn hela vägen.

Ja, det finns många historier från gamla »Björngården» under Brandströms tid och att de just icke voro af det ledsamma slaget, därpå må historien om gubben Neumüller utgöra ett bevis. Den gamle Björngårdskällaren var för gubben Brandström en verklig guldgrufva, ty han var den tiden nästan ensam på Söder; där fanns då endast »Pelikan», nu i Brunnsbacken, men — så en dag såldes huset, det skulle rifvas och i dess ställe uppfördes ett modärnt palats på den gamla tomten med sina sekelgamla anor, och då stod Brandström husvill och måste söka sig om efter ny lokal. Han flyttade dock ej särdeles långt, endast till Hornsgatan 50, där en ny källare anlades under det blomstrande namnet »Linnéa». Visserligen blef den såväl till det yttre som inre af vida mer modärn snitt än den gamla »Björngården», men själfva »administrationen» förblef dock densamma, gästerna voro de gamla och såväl »stenborgarne» som surströmmingen om vintrarne spredo här sin

ljuflika doft vida omkring. »Linnéa» var under seklets sista decennier en kär ort för alla gamla söderbor och dessutom för alla de sjökaptener, som här lågo i vinteride, trånande efter de första vårfläktar som annonserade öppet vatten.

Gubben Brandström var på det nya stället sig lik, han blef endast hvitare i peruken, under det att ansiktet blef allt grannare kopparrött och magen allt trindare. De små pigga ögonen tindrade så vänligt och logo så hjärtegodt och aldrig var hans sinne slutet för armodets böner, utan ständigt var han i spetsen för insamlingar åt nödens barn och efterlämnar därför ett vackert minne därborta på Söder, hvarest han tillbringade nästan hela sitt lif.

På sommaren älskade han att bo ute i skärgården med sin familj. Han hade sitt Tusculum ute vid det vackra Stafsnäs och roligt var när han om lördagsaftnarna kom, hvarvid kanonerna dånade från en liten bergsknatte och den enkla badortens gäster skrattande utbrusto: »Se så, nu kom gubben Brandström!» Snart sågs han omklädd, sedan han gjort sig af med stadsdammet. Iklädd hvita pantalonger, blå frack med blanka knappar och trekantig hatt med guldgaloner, syntes den lille jovialiske gubben drifva omkring, ej olik en borgmästare i Skråköping, till förlustelse för sig själf och andra. Nu är gubben Brandström borta. Han gick ur tiden 1898. En gammal hedersman var han.
